

Убедљива победа СНСД-а и Милорада Додика на парламентарним и председничким изборима и тесно вођство њиховог кандидата Небојше Радмановића над опозиционим противкандидатом Младеном Иванићем на изборима за српског члана Председништва БиХ – кључна су и мање-више очекивана обележја избора у Републици Српској. С друге стране „плота“, пад Хариса Силајџића на треће место у трци за бошњачког члана Председништва БиХ, иза Бакира Изетбеговића и Фахрудина Радончића представља највеће изненађење избора у Федерацији БиХ. Одзив бирача у целој БиХ био је, како се истиче, највећи од избора 2002. године, али тај одзив је тек за који проценат већи у односу на посматрану годину, тако да је број апстинената и даље већи од 40 одсто.

РС: С ким ће Додиков СНСД формирати Владу РС?

Иако коначни резултати званично још нису проглашени, извесно је да је Милорад Додик победио на председничким изборима у РС главног опозиционог противкандидата Огњена Тадића са неких 15 одсто разлике у освојеним гласовима. Још је неизвесно ко ће бити потпредседник РС из реда Бошњака, пошто је тесна разлика између кандидата СДП-а БиХ Ененса Суљкановића (1,77 одсто), кандидата СДА Шефкета Хафизовића (1,64 одсто) и кандидата СБиХ (1,63 одсто), док кандидат Народне демократске странке Емил Влајки са 1,01 одсто гласова има највеће шансе да постане потпредседник РС из реда Хрвата. Истина, оба потпредседника РС имају чисто протоколорне дужности, мада је, ипак, реч о особама које имају снажан утицај на малобројне повратнике у РС. У случају Емила Влајкија треба додати и да је реч о човеку који ужива несумњив углед међу Србима у РС и БиХ, што се не може закључити на основу изборних резултата, али то, ипак, није мерило Влајкијевог угледа, имајући у виду да се највећи број Срба традиционално опредељује за најјаче странке, а иза Влајкија је овога пута стала само НДС, чији ће се утицај мерити са 1–2 посланика у НСРС.

Иако коначни резултати званично још нису проглашени, извесно је да је Милорад Додик победио на председничким изборима у РС главног опозиционог противкандидата

Огњена Тадића са неких 15 одсто разлике у освојеним гласовима.

С друге стране, Радмановић је претекао Иванића за непуних 3 одсто гласова, а из опозиције поручују да тај резултат неће признати све док Централна изборна комисија БиХ (ЦИК) не изврши детаљне провере скоро 10 одсто неважећих листића чији им је број сумњив. Елем, само је у трци Радмановић–Иванић регистрован толики број неважећих листића, што опозицију, уз још неке наводне нерегуларности на изборним местима на западу РС, наводи на сумњу да је реч о крађи која је пресудно утицала на исход те трке. Из ЦИК-а БиХ су одговорили да ће детаљно претрести ове притужбе и испитати све сумње пре неголи прогласе победника.

У међувремену, мало ко у опозицији се потрудио да разлоге Иванићевог заостајања за Радмановићем потражи у слабој сопственој флексибилности да „спрече“ појаву трећег кандидата, Рајка Паповића из ванпарламентарног Савеза за демократску Српску (СзДС), партије СДС-овог „дисидента“ Драгана Калинића, која ни након ових избора неће бити парламентарна. Елем, поменути Паповић је освојио нешто више од 3 одсто гласова, таман онолико колико је Иванићу „зафалило“ да претекне Радмановића, након чега се и сам Калинић јавно похвалио да је то била његова „освета СДС-у, а не Иванићу“. То је вероватно најочитији пример који упућује на закључак да су водеће опозиционе странке још пре избора саме себе онемогућиле да постигну бољи резултат, понајпре захваљујући ситним партијским интересима и сујетама појединих вођа.

Јер, говорити о Додиковој власти као о „режиму“, а при томе избегавајући, рецимо, заједничке посланичке листе, заједничке кандидате и чврсто програмско повезивање – тешко да се могло схватити као озбиљна и конзистентна политичка алтернатива Додиковом „режиму“. Када се томе дода да су, због отворених посланичких листа, многи кандидати водили личне кампање које су засениле чак и кампање председничких кандидата - онда се другачији исход по опозиционе странке, изгледа није ни могао очекивати.

Говорити о Додиковој власти као о „режиму“, а при томе избегавајући, рецимо, заједничке посланичке листе, заједничке кандидате и чврсто програмско повезивање – тешко да се могло схватити као озбиљна и конзистентна политичка алтернатива Додиковом „режиму“.

Због тога су, на крају, многи у опозиционим редовима изгубили, велики број гласова је расут, а и они који су нешто добили – добили су мање него што су се надали. СДС се, међутим, теши што је сада освојио двадесет до тридесет хиљада гласова више, али ће у Народној скупштини РС (укупно 83 посланика), како сада ствари стоје, имати тек којег посланика више (укупно 18 или 19). Енормно је „зарадио“ једино „отцепљени“ вођа СДС-а Драган Чавић који је са својом новоформираном Демократском партијом први пут изашао на изборе: у НС РС ће сада имати 4–5 посланика, уместо досадашња 2 „отцепљена“ из Клуба СДС-а. Но, многе мале опозиционе странке ће се, док ово пишемо, грчевито надати да имају по једног посланика, а то ће им бити саопштено тек на крају изборног процеса у БиХ. То су: обе радикалне странке („шешељевци“ и Михајлицини радикали), социјалисти Здравка Крсмановића, па чак и огранак СНС-а у РС, упркос издашној политичкој и материјалној помоћи „напредњака“ из Србије током предизборне кампање.

Дакле, Додиков СНСД би на крају збрајања требало да освоји око 45 одсто гласова, на основу чега ће имати убедљиво највише посланика у НС РС, али ће им, као и пре четири године, опет можда недостајати 2–3 мандата да сами формирају владу. Зато ће, највероватније, СНСД владу правити са досадашњим коалиционим партијама, ДНС-ом који је задржао четврту позицију, одмах иза трећепласираног ПДП-а Младена Иванића (без значајније промене рејтинга, може рачунати на 7–9 посланика), као и са коалицијом СП-ПУП (изворни социјалисти и „пензионери“) који су лакше прескочили цензус него што су многи мислили. Спекулише се и о могућности широке коалиционе владе у коју би ушао и СДС. Такве спекулације подгрева и сам Додик и део националне интелигенције, дочим их у СДС-у још називају „само нагађањима“.

Додиков СНСД ће са око 8 од 14 посланика бити најјача партија из РС и у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ, испред СДС-а са око 4 посланика, а шансе да међу њих „угурају“ по једног посланика још имају само ДНС и ПДП. Овде је извесно да ће СНСД чинити лабаву коалициону власт на нивоу БиХ, заједно са победницима избора у ФБиХ.

ФБиХ: Пад Силајџића, лет Радончића, успон СДП-а БиХ и ХДЗ-а БиХ

Бирачи у „већем ентитету“ су на овим изборима срушили и Хариса Силајџића и његову Странку за БиХ, док су „наградили“ СДП БиХ, СДА и Савез за бољу будућност (СББ) Фахрудина Радончића. Радончић је сам успео да претекне и Силајџића у трци за новог бошњачког члана Председништва БиХ, али не и првопласираног кандидата СДА Бакира Изетбеговића, иако је разлика међу њима испод неочекиваних 10 одсто. Сада ће,

међутим, бити занимљиво видети да ли ће и како СДП БиХ и СДА – када буду покушали да формирају Владу ФБиХ и Савет министара БиХ – хтети да заобиђу бошњачку варијанту Богољуба Карића, како Радончића најчешће називају они који га сматрају медијским тајкуном којег занима пре свега сопствени интерес, а таквих не мања поготово у СДА, и то углавном у кругу око вође странке Сулејмана Тихића.

Дакле, на основу до сада пребројаних гласова, процењује се да ће у Парламенту БиХ СДА и СДП БиХ имати по 8 посланика, а СББ око 4, док се снага ХДЗ-а БиХ процењује на око 5 посланика, док би остатак припао СБиХ, ХДЗ 1990 и ДНЗ-у, малој странци која окупља поклонице свог оснивача Фикрета Абдића. У поређењу са изборним резултатима од пре четири године, драстичан пад мандата, и то 2 до 3 пута, забележиће у Силајџићевој и коалицији „отцепљених“ ХДЗ-оваца и „праваша“, у толикој мери да нико од њих убудуће неће моћи пресудно да утиче на главне токове политичких разговора међу Србима, Бошњацима и Хрватима.

Ко ће с ким и о чему разговарати у БиХ ?

Почетак тих разговора неће бити лак за Милорада Додика, посматрано из правца Брисела и имајући у виду да тамо има пуно срећних – изгледа чак и више него међу Србима – што у Сарајеву са друге стране стола више неће седети Харис Силајџић, него Бакир Изетбеговић. У првим реакцијама из Брисела Изетбеговић је назван умереним лидером, иако се он, укратко, најлакше може описати као тврђи преговарач од досадашњег миљеника Запада Сулејмана Тихића, а нешто мекши од Силајџића. Сам Изетбеговић је обећао да ће „одустати од инат политике“ – ваљда алудирајући на Силајџића – те најавио разговоре о могућој коалицији са СДП-ом БиХ Златка Лагумџије. Још, међутим, представља непознаницу како ће се према Додиком позиционирати и Изетбеговић и Радончић, који је са Тихићем у много лошијим односима него са Изетбеговићем, а, истовремено, према Додиком не показује тако одбојан став као Силајџић.

С друге стране, Додик сада одбацује могућност поделе власти на нивоу БиХ са СДП-ом БиХ, па се може претпоставити да ће га у том правцу помало „терати“ из Брисела, имајући у виду да се оданде СДП БиХ доживљава малтене као „најевропскија“ странка у БиХ. Адут СДП-а БиХ остаје и Жељко Комшић, поново изабран за хрватског члана Председништва БиХ, овога пута са таквом надмоћи да га не би победио ни било који хрватски противкандидат из западне Херцеговине да је, неким чудом, наступио уместо свих четворо колико их је, иначе, учествовало у трци за хрватског члана. Због тога што су, дакле, поново већински Бошњаци малобројним Хрватима изабрали представника у

Избори у БиХ – тријумф Додика, бродолом Силајџића

Пише: Слободан Дурмановић
уторак, 05 октобар 2010 12:48

Председништву БиХ, из ХДЗ-а БиХ сада најављују снажну политичку офанзиву у правцу оснивања територијално-политичке јединице у којој би се Хрвати осећали равноправније него што су то сада.

Додиков СНСД ће са око 8 од 14 посланика бити најјача партија из РС и у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ, испред СДС-а са око 4 посланика, а шансе да међу њих „угурају“ по једног посланика још имају само ДНС и ПДП.

Зато ће у Бриселу, сем на Изетбеговића и Лагумџију, можда моћи да рачунају и на ХДЗ БиХ када буду обновили своје захтеве за „брзо стварање нових институција“ у БиХ и реформе за „испуњење онога што грађани БиХ заслужују – интеграције у ЕУ“. Управо овако су формулисана очекивања из кабинета високе представнице ЕУ за спољну политику Кетрин Ештон, непосредно по објављивању првих прелиминарних резултата општих избора у БиХ.

С друге стране, Милорад Додик је најавио да не намерава да одступа од свог политичког става који је током предизборне кампање формулисао као пароли „Српска заувек, а БиХ док мора“. Додик рачуна на помоћ Русије у одбрани дејтонског модела РС и БиХ и очекује да његове политичке намере - ако већ не могу да помогну - из Београда не ометају ни Борис Тадић ни било ко други, када уследе политички притисци из Сарајева, Брисела, Вашингтона и Анкаре. Додику ће, без обзира на снажну позицију коју сада има, бити потребна и што шира политичка подршка унутар РС, а колико ће успети да је задобије, добрим делом ће зависити и од његових способности. Уосталом, на месту председника РС Додику следеју и права и обавезе да манифестује политичко јединство међу Србима.